

На основу члана 36. став 2. и члана 39. став 4. Закона о здрављу биља („Службени гласник РС”, број 41/09),

Министар пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде,
доноси

НАРЕДБУ

о спровођењу посебних фитосанитарних прегледа ради откривања штетног организма борове нематодe *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhner) Nickle et al., као и о мерама које се предузимају у случају појаве тог штетног организма

"Службени гласник РС", број 67 од 13. септембра 2011.

1. Ради откривања штетног организма борове нематодe – *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhner) Nickle et al. (у даљем тексту: штетни организам) фитосанитарни инспектор мора да спроведе посебни фитосанитарни преглед у складу са прописаним фитосанитарним условима на присуство штетног организма приликом уношења и даљег премештања осетљивог биља, дрвета и коре на територији Републике Србије, и то:

1) осетљивог биља, осим плодова и семена, следећих родова: *Abies Mill.*, *Cedrus Trew*, *Larix Mill.*, *Picea A. Dietr.*, *Pinus L.*, *Pseudotsuga Carr.* и *Tsuga Carr.*;

2) осетљивог дрвета и коре, који обухватају дрво и изоловану кору четинара (Coniferales), осим рода *Thuja L.*

2. Ради откривања штетног организма приликом уношења на територију Републике Србије осетљивог биља, дрвета и коре и пореклом из Португалије, а када је то потребно и из Шпаније и других земаља, фитосанитарни инспектор спроводи посебни фитосанитарни преглед на присуство штетног организма и проверава да ли фитосанитарни сертификат (у даљем тексту: фитосертификат) садржи податке којима се потврђује:

1) за осетљиво биље:

– да је обављен фитосанитарни преглед тог биља којим је утврђено да нема знакова или симптома заразе штетним организмом,

– да нису примећени симптоми заразе штетним организмом на месту производње или у његовој непосредној близини од почетка посљедњег потпуног вегетацијског циклуса;

2) за осетљиво дрво и кору дати у тачки 1. Прилога, који је одштампан уз ову наредбу и чини њен саставни део (у даљем тексту: Прилог) – да је фитосертификат издат после поступка топлотног третирања којим је у средини дрвета постигнута температура од

најмање 56 °C у трајању од 30 минута како би се уништио штетни организам (у даљем тексту: одговарајуће топлотно третирање);

3) за осетљиво дрво дато у тачки 2. Прилога – да је фитосертификат издат после фумигације којом је уништен живи штетни организам.

Изузетно од става 1. ове тачке осетљиво дрво за паковање и учвршћивање пошиљки дато у тачки 3. Прилога мора бити означено ознаком која потврђује да је то дрво подвргнуто једном од одобрених поступака третирања у складу са Међународним стандардом за фитосанитарне мере бр. 15 (FAO/ISPM) – „Смернице за регулисање дрвеног материјала за паковање у међународном промету“ (у даљем тексту: Међународни стандард ISPM 15).

3. Ради откривања штетног организма на територији Републике Србије спроводи се посебан надзор осетљивог биља, дрвета и коре у складу с Програмом мера заштите здравља биља.

4. У случају сумње на појаву штетног организма на територији Републике Србије фитосанитарни инспектор узима службени узорак и шаље га на лабораторијску анализу.

5. У случају појаве штетног организма када се лабораторијским анализом из тачке 4. ове наредбе потврди његово присуство, ради спречавања ширења и искорењивања штетног организма, одређује се и означава заражено подручје, угрожено подручје од најмање 20 km ширине око зараженог подручја, као и подручје без штетног организма за које је познато да се у њему не појављује штетни организам.

Приликом премештања осетљивог биља, дрвета и коре из зараженог и угроженог подручја у подручје без штетног организма или приликом извоза у друге земље, налажу се следеће мере:

1) осетљиво биље мора да прати службени документ којим се потврђује да испуњава прописане фитосанитарне услове (у даљем тексту: исправа), односно биљни пасош, који се издаје:

– после обављеног фитосанитарног прегледа осетљивог биља којим је утврђено да нема знакова или симптома заразе штетним организмом, и

– ако нису примећени симптоми заразе штетним организмом на месту производње или у његовој непосредној близини од почетка последњег потпуног вегетационог циклуса;

2) забрана премештања из зараженог и угроженог подручја осетљивог дрвета и коре дате у тачки 1. Прилога. Изузетно, може се дозволити премештање осетљивог дрвета или коре коју прати исправа, односно биљни пасош, који се издаје после одговарајућег топлотног третирања осетљивог дрвета или коре;

3) забрана премештања из зараженог и угроженог подручја осетљивог дрвета датог у тачки 2. Прилога. Изузетно, може се дозволити премештање тог дрвета које прати исправа, односно биљни пасош, који се издаје после фумигације тог дрвета како би се уништио штетни организам;

4) забрана премештања из зараженог и угроженог подручја осетљивог дрвета за паковање и учвршћивање пошиљки датог у тачки 3. Прилога. Изузетно, може се дозволити премештање тог дрвета ако је оно било подвргнуто једном од одобрених поступака третирања и ако је означено ознаком у складу с Међународним стандардом ISPM 15, као и премештање кутија за вино произведених од осетљивог дрвета које је подвргнуто једном од одобрених поступака третирања у складу са Међународним стандардом ISPM 15 и ако их прати исправа, односно биљни пасош;

5) спровођење контроле субјеката овлашћених у складу са посебним прописом за обављање послова третирања осетљивог дрвета и дрвног материјала за паковање и учвршћивање пошиљки, за издавање исправе, односно биљног пасоша за осетљиво биље, дрво и кору или за означавање осетљивог дрвета у складу с Међународним стандардом ISPM 15, ради провере ефикасности примењених поступака третирања и праћења следљивости осетљивог биља, дрвета и коре. У складу са резултатима тих контрола ажурира се списак овлашћених субјеката.

Субјект из става 2. подтачка 5) ове тачке мора исправу, односно биљни пасош, као и ознаку у складу с Међународним стандардом ISPM 15, да стави на сваку јединицу осетљивог биља, дрвета и коре која се премешта.

6. У случају појаве штетног организма приликом премештања осетљивог биља унутар означеног зараженог и угроженог подручја, налажу се следеће мере:

1) осетљиво биље гајено на месту производње на којем нису примећени симптоми заразе штетним организмом, као и у његовој непосредној близини, од почетка последњег потпуног циклуса вегетације и на којем прегледом нису утврђени симптоми заразе штетним организмом, мора да прати исправа, односно биљни пасош када се премешта са места производње;

2) забрана премештања и уништавање спаљивањем осетљивог биља гајеног на месту производње на којем су примећени симптоми заразе штетним организмом или у његовој непосредној близини, од почетка последњег потпуног циклуса вегетације или на којем је потврђена зараза штетним организмом;

3) уништавање осетљивог биља гајеног на местима као што су шуме, јавни или приватни вртови или паркови, на којима је потврђена зараза штетним организмом или које показује симптоме слабе

виталности или се то биље налази на подручју на којем се спроводе мере искорењивања штетног организма, тако да ако се зараза утврди:

– у периоду од 1. новембра до 1. априла – посече у том периоду, или

– у периоду од 2. априла до 31. октобра – посече без одлагања.

Поред мера из подтачке 3) ове тачке спроводи се и лабораторијско тестирање на присуство штетног организма у случају да се то биље налази у делу угроженог подручја. Ако се лабораторијским тестирањем потврди зараза штетним организмом, спроводи се мера уништавања зараженог биља, укључујући и осетљиво биље које се налази у полупречнику од најмање 50 m око зараженог биља, а у сваком случају унутар полупречника којим је обухваћено најмање 10 осетљивих биљака (жариште заразе). Осетљиво биље које се налази унутар полупречника од најмање 50 m око жаришта заразе мора се прегледати свака два месеца у периоду од најмање годину дана након што је заражено биље уклоњено (заштитни појас). Ако се у том периоду потврди у близини још једна зараза штетним организмом, границе зараженог и угроженог подручја се мењају у складу с тачком 5. став 1. ове наредбе.

7. У случају појаве штетног организма у периоду од 1. новембра до 1. априла, приликом премештања осетљивог дрвета датог у тачки 4. Прилога унутар означеног зараженог и угроженог подручја налаже се предузимање мера, и то:

1) за осетљиво дрво које је добијено од стабла на којем је потврђена зараза штетним организмом или које се налази на подручју на којем се спроводи искорењивање или које показују знакове слабе виталности, најкасније до 2. априла:

– уништавање спаљивањем под надзором на одговарајућем месту, или

– премештање под надзором до погона за прераду на уситњавање и употребу унутар тог погона, или до погона за индустријску прераду у којем се користи као огревно дрво или до правних субјеката из тачке 5. став 2. подтачка 5) ове наредбе где се врши одговарајуће топлотно третирање осетљивог дрвета или уситњавање и фумигација како би се уништио живи штетни организам;

2) за осетљиво дрво које је добијено од стабала која нису обухваћена у подтачки 1) ове тачке, спроводи се тестирање на присуство штетног организма и његовог вектора, стрижибубе из рода *Monochamus* spp. и у случају да се потврди присуство штетног организма или вектора *Monochamus* spp., предузимају се мере из подтачке 1) ове тачке. Ако се не потврди њихово присуство врши се премештање дрвета под надзором до погона за прераду ради даље употребе као грађевинског дрвета или се у посебним случајевима

врши премештање дрвета под надзором на подручје без штетног организма, а за дрво или иверје добијено од тог дрвета, у периоду између 1. новембра и 1. априла, налажу се следеће мере:

(1) за иверје – употреба у индустријске сврхе, када је то одобрено,

(2) за дрво:

– одговарајуће топлотно третирање, а дрво после третирања приликом даљег премештања мора да прати исправа, односно биљни пасош, или

– уситњавање и фумигација како би се уништио штетни организам, а дрво после третирања приликом даљег премештања мора да прати исправа, односно биљни пасош, или

– уситњавање и употреба у индустријске сврхе у том погону, или

– премештање под надзором до погона где се врши одговарајуће топлотно третирање дрвета или уситњавање и фумигација како би се уништио штетни организам или уситњавање и употреба у индустријске сврхе.

8. У случају појаве штетног организма у периоду од 2. априла до 31. октобра, приликом премештања осетљивог дрвета датог у тачки 4. Прилога унутар означеног зараженог и угроженог подручја, налаже се предузимање хитних мера, и то:

1) за осетљиво дрво добијено од стабла на којем је потврђена зараза штетним организмом или које се налази на подручју на којем се спроводи искорењивање или које показују знакове слабе виталности, без одлагања спроводи се:

(1) уништавање спаљивањем под надзором на одговарајућем месту, или

(2) скидање коре на одговарајућем месту изван шуме и премештање под надзором до места складиштења где се врши третирање одговарајућим инсектицидом, или до места које је има одговарајући складишни простор, како би се даље могло премештати до погона за прераду, у којем се без одлагања:

– спроводи уситњавање и употреба у индустријске сврхе, или

– користи као гориво у том погону, или

– спроводи одговарајуће топлотно третирање или уситњавање и фумигација ради уништавања живог штетног организма;

2) за осетљиво дрво добијено од стабала која нису обухваћена подтачком 1) ове тачке, без одлагања, спроводи се скидање коре на самом месту сече или у непосредној близини, а после тога тестирање на присуство штетног организма и вектора *Monochamus* spp. У случају да се потврди присуство штетног организма или вектора *Monochamus*

спр., предузимају се мере из подтачке 1) ове тачке, а ако се не потврди њихово присуство врши се премештање под надзором до погона за прераду ради даље употребе као грађевинског дрвета или до погона где се спроводи:

- уситњавање и употреба у индустријске сврхе, или
- одговарајуће топлотно третирање или уситњавање и фумигација како би се уништио живи штетни организам.

9. У случају појаве штетног организма на осетљивом биљу, дрвету и кори унутар означеног зараженог и угроженог подручја поред мера из тач. 6, 7. и 8. ове наредбе, налаже се спровођење следећих мера:

1) за осетљиву кору:

- уништавање спаљивањем или употреба као горива у погону за индустријску прераду, или
- одговарајуће топлотно третирање, или
- фумигација како би се уништио живи штетни организам;

2) уништавање спаљивањем под надзором осетљивог дрвета у облику отпада добијеног приликом сече на одговарајућем месту или уситњавање на комаде дебљине и ширине од највише 3 cm, које се спроводи:

- у периоду од 1. новембра до 1. априла – у том периоду, или
- у периоду од 2. априла до 31. октобра – без одлагања;

3) уништавање спаљивањем, без одлагања, под надзором осетљивог дрвета у облику отпада добијеног при преради дрвета на одговарајућем месту или употреба као огревног дрвета у прерађивачким погонима или фумигација како би се уништио штетни организам;

4) третирање једним од одобрених поступака и означавање у складу са Међународним стандардом ISPM 15. осетљивог дрвета за паковање и учвршћивање датог у тачки 3. Прилога и осетљивог дрвета које није задржало своју природну облу површину пореклом из означеног зараженог и угроженог подручја.

10. У случају премештања осетљивог биља, дрвета и коре на територији Републике Србије пореклом из Португалије фитосанитарни инспектор спроводи повремено фитосанитарни преглед који обухвата проверу документације, прописаних ознака, идентитета, здравственог стања, као и лабораторијско тестирање по потреби. Учесталост тих прегледа зависи од ризика који постоји с обзиром на обим уношење различитих врста осетљивог биља, дрвета и коре пореклом из Португалије, као и извештаја о обављеним фитосанитарним прегледима у претходном периоду.

Ако се прегледом из става 1. ове тачке утврди да нису испуњени прописани фитосанитарни услови, налаже се спровођење следећих мера:

- 1) одговарајуће третирање;
- 2) премештање, под надзором до погона за индустријску прераду;
- 3) уништавање осетљивог биља, дрвета и коре;
- 4) друге мере у складу са законом.

11. Ова наредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-182/2011-09

У Београду, 2. септембра 2011. године

Министар,

Душан Петровић, с.р.

ПРИЛОГ

ОСЕТЉИВО ДРВО И КОРА НА КОЈЕ СЕ ПРИМЕЊУЈУ МЕРЕ РАДИ ОТКРИВАЊА ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА, КАО И МЕРЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА

Осетљиво дрво и кора на које се примењују мере одређене Наредбом о спровођењу посебних фитосанитарних прегледа ради откривања штетног организма организма борове нематодe – *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhner) Nickle et al., као и о мерама које се предузимању у случају појаве тог штетног организма јесу:

1. осетљиво дрво и кора, укључујући дрво које није задржало своју природну облуповршину, осим дрвета у облику:

– иверја, делова, струготине, пиљевине, дрвног отпада и комада добијених у целини или делимично од тих четинара,

– сандука за паковање, кутија, гајби, котура за намотавање (калемови) и сличне амбалаже,

– палета, оквира за палете, сандучастих палета и других утоварних плоча,

– потпорног дрвета, граничника и носача који се употребљавају за учвршћивање и подупирање терета;

2. осетљиво дрво у облику иверја, делова, струготине, пиљевине, дрвног отпада и комада добијених у целини или делимично од четинара;

3. осетљиво дрво за паковање и учвршћивање пошиљки које обухвата осетљиво дрво у облику потпорног дрвета, граничника и носача, укључујући и дрво које није задржало своју природну облуповршину као и дрво у облику сандука за паковање, кутија, осим кутија које су у целини израђене од дрвета дебљине до 6 mm, гајби, бубњева за каблове и сличне амбалаже, палета, сандучастих палета, и других утоварних плоча, оквира за палете, независно од тога да ли се употребљавају или не при превозу било које врсте терета;

4. осетљиво дрво у облику облог или пиљеног дрвета, с кором или без ње, укључујући и оно које није задржало своју природну облуповршину.